

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

חגיגה דף יב.

כיצד נדרשים הפסוקים דלהלן?

לביית שמאי	"בְּרֵאשִׁית וּגְוֵי הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ"	"בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם"
לביית הלל	לא קדמו בבריאה אלא בסדר המעלה	הארץ נבנתה תחילה ואח"כ השמים
לחכמים	זה וזה כאחת נבראו שנאמר "אף ידי וגו' יעמדו יחדו"	כשנטה נטה הארץ ואחר כך נטה שמים ¹

חגיגה דף יב:

מה הן השבעה רקיעים ולמה הם משמשים?

מה הן?	למה הם משמשים
א. וילון	אינו משמש כלום אלא נכנס שחרית ויוצא ערבית ²
ב. רקיע	בו חמה ולבנה כוכבים ומזלות קבועין
ג. שחקים	בו רחיים עומדות וטוחנות מן לצדיקים
ד. זבול	בו ירושלים ובית המקדש של מעלה, ומזבח בנוי שם ³
ה. מעון	בו כיתות של מלאכי השרת שאומרות שירה בלילה ⁴
ו. מכון	בו אוצרות שלג וברד ועליית טללים רעים ואגלים וחדרה של סופה וסערה ומערה של קיטור ודלתותיהן אש ⁵
ז. ערבות	בו צדק משפט וצדקה, גנזי חיים ושלוש וברכה, נשמתן של צדיקים ורוחות ונשמות שעתיד להיבראות ⁶ וטל שעתיד הקב"ה להחיות בו מתים

¹ כן תירץ ר"ל את סתירת המקראות (ולכאורה תירוצו הוא אליבא דב"ש, עי' מהרש"א), ואמר: כשנבראו ברא שמים ואחר כך ברא הארץ וכשנטה נטה הארץ ואחר כך נטה שמים, והיינו דיש בריאה ויש נטייה שהיא העמדה במקום, לבריאה קדמו השמים אולם כשהעמידם במקומם העמיד קודם את הארץ.

² פי', מצד עצמו אינו משמש כלום שלא קבוע בו דבר, אלא ע"י שנגלל שחרית לתוך נרתיקו - ממילא האור שאחריו נראה, וכן ע"י שיוצא ערבית מנרתיקו ונמתח - ממילא הוא מסתיר את האור ונעשה חושך. ועי"ז מתחדש כל יום מעשה בראשית דהיינו התגלות האור וכיסויו. וכתבו התוס' (בד"ה נכנס), דמה שנראים כוכבים בלילה - הרי הם קבועים ברקיע השני שמעליו, ותירצו דשמה נראים מתוכו. ועוד פירשו בהיפך, שנכנס שחרית בעולם וממנו יש אורה, ויוצא ערבית מן העולם ועי"ז מסתלקת האורה - ולכך הכוכבים שברקיע השני נראים.

³ ומיכאל השר הגדול מקריב שם קרבן - וקרבתו הוא נשמות הצדיקים.

⁴ וביום הם שותקות מפני כבודן של ישראל, שזמן שירת ישראל הוא ביום.

⁵ במכון כשמו הוא כן הוא אוצר, והוא אוצר של פורענויות של שלג וברד וטללים רעים ואגלים היינו עיגול ואסיפה של מים העומדים להלקות פירות. אכן חלקם ירדו לארץ ע"י תפלת דוד דכתיב "הללו את ה' מן הארץ תנינים וכל תהומות אש וברד שלג וקיטור רוח סערה עושה דברו".

⁶ פי', נשמות של צדיקים שכבר היו שעולים שם לקבל שכרם, ונשמות של כולם שעדיין לא נבראו.